

2022 UKRAINIAN JOURNAL ЕКОНОМІСТ #9-12

ПОДІЇ, ОСОБИСТОСТІ та ІДЕЇ, ДОСЛІДЖЕННЯ та ПРОГНОЗИ

EVENTS, PERSONS & IDEAS, RESEARCHES & FORECASTS



ШАНОВНІ ДРУЗИ - ПЕРЕДПЛАТНИКИ ТА ЧИТАЧІ!

24 лютого 2022 року війська Російської Федерації після восьми років неоголошеної гібридної війни, що почалася з окупації Криму та військових дій на території Донецької й Луганської областей, здійснили повномасштабну агресію проти незалежної України та її народу. Відбулося те, про що патріотичні сили попереджали впродовж трьох останніх десятиріч від самого часу відновлення незалежності нашої держави, але при цьому у можливість такого розвитку подій було важко повірити будь-якій людині у здоровому глузді.

Наслідком відвертої деградації російської тоталітарної та націонал-шовіністичної влади стали свідомі злочинні рішення Ради Федерації стосовно використання російської армії за кордоном й оголошеного особисто президентом В.Путіним початку т. зв. «спецоперації» на території України.

Збройні сили України, бійці Національної гвардії, територіальної оборони та усіх інших підрозділів мужньо захищають українську землю від загарбників. І ми маємо тверде переконання, що Український Народ переможе цю навалу!

Метою діяльності українського журналу «Економіст» з часів його заснування на початку ХХ ст. і відновлення у 1997 році є сприяння розвитку національної економіки України, що набуває особливої актуальності в умовах бойових дій, коли надзвичайно важливим стає не лише забезпечення всіма видами ресурсів захисників країни, але й стабільності та дієвості економічної системи на усій території держави, яка чинить опір агресору.

У цей складний час маємо усвідомлювати та пам'ятати про численні помилки, прорахунки й відверто злочинні рішення з боку представників владних структур, політичних сил і суспільства, що спричинили можливість російської агресії шляхом розкрадання армії, руйнування вітчизняного військово-промислового комплексу, інших корупційних дій, приведення до влади проросійських політиків, які зраджували національні інтереси України та її народу. Тому вважаємо за необхідне підкреслити нагальну потребу в збереженні демократичних традицій і цінностей, можливості відкрито висловлювати власні думки, критикувати діяльність органів влади та самоврядування, – саме того, чим відрізняється сучасне українське суспільство від тоталітарної системи країни-агресора. При цьому ми усі маємо об'єднатися заради захисту нашої країни!

УСЕ БУДЕ УКРАЇНА!

Також, у зв'язку із загальним скороченням кількості вітчизняних періодичних друкованих видань, звертаємося до наших передплатників із проханням збирати щомісячні номери «Економіста» та передавати наприкінці року до місцевих бібліотек з метою популяризації економічних знань у суспільстві.

НА ЕКОНОМІКУ ВПЛИВАЄ ВСЕ! EVERYTHING AFFECTS ECONOMICS!

Пропозиції та зауваження

ukreconomist@ukr.net



2022-го вересень-грудень

Для України та українців цей рік став трагічним через російську навалу, численні жертви серед захисників та цивільного населення, викрадення окупантами українських дітей, постійні ракетні та артилерійські обстріли, знищення та пошкодження житлових, соціальних та інфраструктурних об'єктів по усій території країни...

Але він також став роком небувалого єднання української нації, патріотичного підйому, воєнних перемог над колишньою «другою армією світу» і звільнення значної частини окупованих російською ордою територій, і таким увійде в українську історію.

Із побажаннями спільної перемоги для всіх українських громадян, які своїм спротивом агресору на фронті та в тилу наближають день, коли Україну буде остаточно звільнено від окупантів.

На економіку впливає все!

З повагою і подякою до наших передплатників і читачів

головний редактор, к.е.н., заслужений економіст України, академік Академії економічних наук України Олексій Мірошніченко

Якщо Росія припинить воювати, закінчиться війна, якщо Україна припинить воювати – закінчиться Україна...

Ентоні БЛІНКЕН

ЗМІСТ

| | |
|---|-----|
| У Світі | 2 |
| 27-а Конференція учасників Рамкової конвенції ООН щодо зміни клімату (COP27, Шарм-ель-Шейх) | 4 |
| Протистояння в ООН продовжується (вересень-грудень 2022-го) | 7 |
| Підтримка триватиме «стільки, скільки буде потрібно» – зустрічі у форматі «Рамштайн» восени 2022-го | 23 |
| Європейське політичне співтовариство – новий формат співпраці країн Європи | 25 |
| ЄС продовжує допомогу | 26 |
| Індонезійський саміт G20: в центрі уваги війна в Україні | 30 |
| Країни G7 створили енергетичний «Рамштайн» для протидії російським атакам по об'єктах української інфраструктури | 32 |
| В Україні | 34 |
| Пошкоджений ракетами флагман кораблебудування залишається символом стійкості та незламності | 37 |
| Наукова дискусія | |
| <i>Матеріали Всеукраїнських наукових економічних читань «ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ» (НУК, 1-2 грудня 2021 р.):</i> | 40 |
| - Економічна політика забезпечення сталого розвитку | 40 |
| - Управління сталим розвитком морського господарського комплексу | 85 |
| - Фінансові механізми сталого розвитку | 98 |
| - Цифровізація економіки в контексті сталого розвитку | 113 |
| - Цифрові технології в обліку, аналізі та аудиті | 145 |

Ентоні Арсон Блінкен (нар. 16 квітня 1962, Нью-Йорк, США) – американський політик, юрист та дипломат, представник Демократичної партії, заступник радника з питань національної безпеки (2013-2015), заступник держсекретаря США (2015-2017), з 26 січня 2021 р. – державний секретар США. По батьковій лінії є правнуком емігранта з України уродженця Переяслава, випускника Київського комерційного училища Меїра Блінксіна, який під псевдонімом Б.Меср був відомим у США іудейським письменником. Указом президента України Володимира Зеленського від 23 серпня 2022 р. нагороджений орденом князя Ярослава Мудрого II ст. за значні особисті заслуги у зміцненні міждержавного співробітництва, підтримку державного суверенітету та територіальної цілісності України, вагомий внесок у популяризацію Української держави у світі (ред.). На обкладинці – фото звільненого Херсона; горять цистерни з паливом після атаки по «Кримському мосту»; видатний французький актор Ален Делон підтримує Україну під час відеорозмови із президентом Володимиром Зеленським; COP27 в Єгипті; витoki газу після вибухів на газопроводі «Північний потік»; посором британської королеви Єлизавети II (ред.)

ФАКТОРИ ІННОВАЦІЙНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ІНДУСТРІЇ 4.0

Оксана Корнієнко, Вікторія Журавель

Безумовною ознакою сучасних тенденцій розвитку промислових підприємств є інноваційність. Вона пов'язана з глобальним застосуванням цифрових технологій Індустрії 4.0, що означає масове використання інформаційних та комунікаційних технологій, інтелектуальних мереж задля нового функціоналу сучасного виробництва. Здебільшого, це пояснюється тим, що ключові показники ефективності безпосередньо залежать від готовності підприємства до впровадження діджитал-технологій та комплексного впровадження нововведень. Окреслення особливостей інноваційних трансформацій в умовах стрімкої дифузії результатів Індустрії 4.0 має актуальне значення для вітчизняних промислових підприємств.

Історично склалося, що процеси неоіндустріалізації в Україні проходять більш повільно, ніж в інших державах, які не занадто відчувають тягар радянських промислових гігантів, що належать за технологічним рівнем до Індустрії 2.0. На доказ відставання за рівнем використовуваних технологій і продукції приходять статистичні дані.

За даними Світового банку, в Україні частка високотехнологічної продукції протягом останніх трьох років поступово знижується і у 2021 році становила 5,41 % промислового експорту, а у 2020 році цей показник досягав 8,52 %. Частка високотехнологічної продукції в експорті також знижується з 4,85% у 2020 році до 3,49% у 2021 році [1]. В той же час, системні та комплексні інновації, необхідні для формування конкурентних переваг вітчизняного виробника, стримуються впливом комплексу факторів макро- та мікроекономічного характеру. Визначення цих факторів дозволить вжити ефективних

Oksana Kornienko, PhD (Economics), associate professor, Victoria Zburavel

Admiral Makarov National University of Shipbuilding

Factors of innovative transformations industrial enterprises in the conditions of industry 4.0

Thus, the thesis, based on the analysis of structural transformations in the Ukrainian industry, shows that the processing industry does not have a sufficient level of preparedness for the challenges of Industry 4.0, this poses significant threats in the face of increased global competition and in the absence of comprehensive measures will not allow Ukrainian manufacturers to compete with world leaders in the medium term.

Keywords: Industry 4.0, Digitization, Customing, Business Model, Innovation.

управлінських заходів щодо відновлення національної промисловості, як з боку держави, так і з боку підприємців та громадських сил. У розширенні діджитал-економіки є низка ключових факторів, які необхідно враховувати [2].

Аналізуючи сучасні підходи щодо причин та важелів, які визначають розвиток цифрових технологій Індустрії 4.0, їх можна класифікувати за такими ознаками: ступінь впливу, внутрішні та зовнішні фактори підприємства (табл. 1).

Таким чином, можна виділити три визначальні фактори інноваційних перетворень на промислових підприємствах в умовах Індустрії

Таблиця 1

Класифікація чинників, які впливають на інноваційні трансформації промислового виробництва, в рамках Індустрії 4.0

| Критерій | Типи факторів | Характеристика |
|-------------------------------|---------------|--|
| За ступенем впливу | Технологічні | Розвиток та стратегічна роль інформаційно-комунікаційних технологій; децентралізація управління; поява нових розробок |
| | Споживчі | Швидке зростання потреб споживачів, що потребує впровадження інновацій; взаємодія виробника із споживачем; кастомізація та індивідуалізація виробничих процесів. |
| | Партнерські | Зростання впливу громадськості; стимулююча роль уряду та регулюючих інституцій; підприємницька активність; інноваційні екосистеми |
| По відношенню до підприємства | Внутрішні | готовність до впровадження цифрових технологій у промислове виробництво; підготовка кадрів; матеріально-технічна база; достатність коштів |
| | Зовнішні | захист прав інтелектуальної власності; можливість підключення до інформаційних мереж та баз даних; інформаційна безпека; доступ до фінансування |

О.Корнієнко – кандидат економічних наук, доцент, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
В.Журавель – магістрантка, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

© О.Корнієнко, В.Журавель, 2022

4.0. По-перше, це трансформація ролі споживача, попит якого стає залежним від трендів кастомізації та індивідуалізації продуктів споживання. По-друге, це безпрецедентне (експоненційне, а не лінійне) зростання інновацій, що сприяє покращенню ефективності, продуктивності та скороченню витрат. Третім важливим фактором готовності до технологій Індустрії 4.0 є здешевлення та прискорення інтеграції – горизонтальної та вертикальної [3].

Стратегічна роль партнерства полягає в тому, що виробники використовують інформаційні технології для покращення якості товарів та послуг, запровадження нових послуг, підвищення конкурентоспроможності, посилення соціальної відповідальності. Цей чинник також посилює значення інтелектуального потенціалу працівників, потребує реформування кадрового забезпечення, як на рівні підприємств, так і на регіональному та державному рівнях управління. Сприятливі вирішення такого завдання може комплексне впровадження системи інтерактивної системи навчання шляхом колаборації державних інститутів, наукових та освітніх установ та виробничого сектору.

Значним комунікаційним механізмом, спрямованим на активізацію зусиль щодо створення перспективних комерційних технологій, нових продуктів на залучення додаткових ресурсів для проведення досліджень та розробок на основі участі всіх зацікавлених сторін можуть виступати технологічні платформи, які можна розглядати як один із дієвих інструментів реалізації національних пріоритетів науково-технологічного розвитку та посилення науково-виробничих зв'язків.

Таким чином, основними чинниками успішної адаптації до впливу технологічних викликів Індустрії 4.0 є здатність збирати та використовувати дані, взаємозв'язок ланцюжків створення вартості продуктів, розвиток цифрових інтерфейсів клієнтів та усунення кіберзагроз. У той же час, критично важлива роль у сприянні адаптації виробників до новітніх технологічних трендів належить державі.

Перспективними інструментами адаптації промислових виробників до нових умов організації виробництва та виходу на світові ринки є: розробка та впровадження програм модернізації економіки та промисловості, переходу на засади циркулярної економіки; сприяння розвитку інноваційної інфраструктури, яка дозволила б прискорити рух інноваційних розробок у виробництво, збільшивши таким чином пропозицію вітчизняних товарів на світових ринках.

Список використаних джерел:

1. The New Digital Economy. How it will transform business. A research paper produced in collaboration with AT&T, Cisco, Citi, PwC & SAP. [Електронний ресурс]. – URL: <https://www.oxfordeconomics.com/my-oxford/projects/232584>.
2. Шваб К. Четверта промислова революція / К. Шваб. - М.: Ексмо, 2020. - 208 с.
3. Трофімов, О. В. Фактори збалансованого розвитку складних економічних систем виробничої сфери та сфери послуг відповідно до концепції «Індустрія 4.0» / О. В. Трофімов, В. Г. Фролов, Д. І. Камінченко, В. Я. Захаров, А. А. Павлова // Креативна економіка. - 2020. - Том 12, № 10. - С. 1531-1548.

УДК 330.341.1 : 629.5

ПІДВИЩЕННЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ ТРУДОВОГО ПЕРСОНАЛУ НА СУДНОБУДІВНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ ЗА ДОПОМОГОЮ ЗАЛУЧЕННЯ ЦИФРОВИХ КАНАЛІВ ТА ТЕХНОЛОГІЙ

Оксана Корнієнко, Оксана Петрова

«Дві мегатенденції будуть визначати нашу діяльність у найближчі десятиліття, - це стійкий розвиток і діджиталізація» [1]. Перехід до пост-індустріального суспільства вимагає від компанії проведення цифрової транс-формації і інноваційної політики для розвитку свого бізнесу. Суднобудівна галузь – це динамічний та

конкурентоспроможний сектор, від рівня розвитку та нових технологій якого залежить розвиток світової морської торгівлі, оновлення флоту, економічна ефективність, екологічність морського транспорту та безпека працівників.

Сучасне суднобудування та ремонт суден включає різноманітні види діяльності: поста-

О.Корнієнко – кандидат економічних наук, доцент, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова; О.Петрова – магістрантка, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

© О.Корнієнко, О.Петрова, 2022

